

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури
Кафедра охорони праці і безпеки життєдіяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-
педагогічної, методичної
та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
«__» _____ 2018 р.

Національний університет водного господарства та природокористування **03-10-47**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

«СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ
СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ»

«SYSTEM OF MANAGEMENT OF OCCUPATIONAL
SAFETY COMPANY»

Спеціальність 263 «Цивільна безпека»

Speciality 263 «Civil security»

Рівне – 2018

Робоча програма «Система управління охороною праці суб'єкта господарювання» для студентів за спеціальностями 263 «Цивільна безпека». Рівне: НУВГП, 2018. - 17 с.

Розробник:

Довбенко Т.О., канд. техн. наук, доцент кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності

Протокол від «____» _____ 2018 р. № _____

Завідувач кафедри охорони праці і безпеки життєдіяльності,
д-р техн. наук, проф. _____ В.Л. Филипчук

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Протокол від «____» _____ 2018 р. № _____

Голова науково-методичної комісії _____

Вступ

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Система управління охороною праці суб'єкта господарювання» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності 263 «Цивільна безпека».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є формування теоретичних знань та практичних навичок в системі правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я та працездатності людини у процесі її трудової діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Система управління охороною праці суб'єкта господарювання» є складовою частиною циклу дисциплін для підготовки студентів за спеціальністю «Цивільна безпека». Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів – «Безпека життєдіяльності та домедична допомога»; «Правові основи цивільної безпеки»; «Наглядова діяльність в охороні праці»; «Профілактика виробничого травматизму і професійних захворювань»; «Державне соціальне страхування на виробництві»; «Розслідування нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань»; «Атестація та паспортизація робочих місць»; «Державне соціальне страхування на виробництві», «Організація служби охорони праці» тощо.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці.

Ключові слова: охорона праці, безпека, нещасний випадок, соціальне страхування, умови праці, професійні захворювання, заходи захисту

Abstract

The study of discipline consists in the formation of skills and competences for future specialists to ensure effective management of labor protection and improvement of working conditions, taking into account the achievements of scientific and technological progress and international experience, as well as the awareness of the inextricable unity of successful professional activity with the obligatory observance of all labor safety requirements in the relevant field.

Keywords: labor protection, safety, accident, social insurance, working conditions, occupational diseases, protective measures

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 263 «Цивільна безпека»	Нормативна	
Модулів – 1		Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		VI-й	VII-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 2	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) рівень	12-й	13-й
		Лекції	
		18 год	4 - год
		Практичні	
		18 год	4 - год
		Самостійна робота	
		54 год	82- год
в т.ч. курсова робота			
11 год			
Вид контролю: екзамен			

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять та самостійної роботи становить:

- для денної форми навчання – 67 % до 33 %;
- для заочної форми навчання – 10 % до 90 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни "Система управління охороною праці суб'єкта господарювання" полягає у формуванні в майбутніх спеціалістів умінь та компетенцій впровадження та функціонування системи управління охороною праці відповідно до законодавчих та нормативних актів.

Завдання курсу навчальної дисципліни "Система управління охороною праці в галузі" передбачає забезпечення дотримання вимог нормативно-правових актів з охорони праці щодо безпеки умов праці, технологічних процесів і виробничого обладнання, а також впровадження національної концепції розвитку в сфері управління охороною праці.

На основі вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- методичні матеріали з питань охорони праці;
- виробничу та організаційну структуру підприємства. вміти:
- використовувати функції та методи управління;
- реалізувати алгоритми та основні функції системи управління;
- визначати систему контролю залежно від об'єму виробництва та чисельності працюючих;
- складати плани огляду, порядок проведення огляду, а також відповідні протоколи;
- складати комплексні плани поліпшення умов та безпеки праці і санітарно-оздоровчих заходів та ін.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Міжнародна Організація Праці. Конвенції та рекомендації.

Міжнародна Організація Праці. Історія розвитку.

Конвенції, Рекомендації та структура Міжнародної Організація Праці.

Соціальне партнерство та соціальний діалог.

Співпраця Міжнародної Організація Праці та України.

Тема 2. Стратегія розвитку з безпеки та гігієни праці Євросоюзу та України.

Законодавство ЄС з безпеки та гігієни праці. Угода про асоціацію між Україною та ЄС.

Організації ЄС в сфері безпеки та гігієни праці.

Законодавство України в галузі охорони праці.

Відповідальність посадових осіб і працівників за порушення законодавства про охорону праці.

Тема 3. Загальні вимоги та базові принципи розробки і впровадження системи управління охороною суб'єкта господарювання.

Завдання у сфері організації охорони праці на суб'єкті господарювання.

Комплексна система управління охороною праці.

Концепція (політика) охорони праці в на підприємстві, в організації, установі.

Порядок розбудови системи управління охороною праці.

Впровадження системи управління охороною праці.

Принципи розробки та запровадження системи управління охороною праці: цикл Шухарта-Демінга, процесний підхід, ризик-орієнтовність.

Тема 4. Функціонуванні системи управління охороною праці та шляхи підвищення її ефективності

Поняття про функціоналізм у системі управління охороною праці. Комплексна система управління охороною праці.

Елементи та органи СУОП суб'єкта господарювання. Об'єкт, суб'єкт, мета управління.

Функція планування та прогнозування заходів з охорони праці.

Функція обліку, аналізу та оцінки умов праці.

Функція контролю за станом охорони праці суб'єкта господарювання.

Стимулюванням заходів з охорони праці та промислової безпеки.

Основні і допоміжні напрямки у функціонуванні СУОП суб'єкта господарювання.

Процеси та процедури в СУОП, що підлягають документуванню.

Документація в СУОП: її види та форми. Правила управління документацією СУОП.

Ефективність функціонування СУОП суб'єкта господарювання.

Тема 5. Організація роботи служби охорони праці суб'єкта господарювання. Аутсорсинг охорони праці.

Кваліфікаційні вимоги до спеціалістів служби охорони.

Навчання спеціалістів служби охорони праці.

Основні завдання, функції та права працівників служби охорони праці.

Аутсорсинг з охорони праці.

Тема 6. Внутрішній аудит з промислової безпеки і охорони праці

Внутрішній аудит (аудит першої сторони) з промислової безпеки і охорони праці. Суб'єкти та об'єкти аудиту. Група аудиторів.

Мета та основні завдання аудиту з промислової безпеки і охорони праці.

Етапи внутрішнього аудиту: розробка програми аудиту, планування, проведення аудиту, зустрічі та збори, збір доказів тощо.

Оформлення результатів аудиту з промислової безпеки і охорони праці.

Тема 7. Державне управління та нагляд з охорони праці

Органи державного управління охороною праці: Кабінет Міністрів України; Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з нагляду за охороною праці;

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади;
Місцеві державні адміністрації та органи місцевого
самоврядування.

Держаний нагляд з охорони праці. Органи державного
нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	ін д	ср		л	п	інд	ср
Модуль 1										
Змістовий модуль 1										
Тема 1. Міжнародна Організація Праці. Конвенції та рекомендації	10	2	1	-	7	25	1	-	-	24
Тема 2. Стратегія розвитку з безпеки та гігієни праці Євросоюзу та України	12	4	1	-	7					
Тема 3. Загальні вимоги та базові принципи розробки і впровадження системи управління охороною суб'єкта господарування	11	2	2	-	7	14	1	1	-	12
Разом за змістовим модулем 2	33	8	4	-	21	39	2	1	-	36
Змістовий модуль 2										

Тема 4. Функціонування системи управління охороною праці та шляхи підвищення її ефективності	21	4	10	-	7					
Тема 5. Організація роботи служби охорони праці суб'єкта господарювання. Аутсорсинг охорони праці	11	2	2	-	7	27	1	3		23
Тема 6. Внутрішній аудит з промислової безпеки і охорони праці	13	2	2	-	9					
Тема 7. Державне управління та нагляд з охорони праці	12	2	-	-	10	24	1	-	-	23
Разом за змістовим модулем 2	57	10	14	-	33	51	2	3		46
ІНДЗ	-	-	-	11	-	-	-	-	11	-
Усього годин	90	18	18	11	54	90	4	4	11	82

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Розрахунок чисельного складу служби охорони	1	-
2	Розрахунок показників соціальної ефективності заходів з охорони праці	3	1
3	Розрахунок економічної ефективності заходів для запобігання нещасних випадків на виробництві	4	1

4	Розрахунок соціально-економічної ефективності проведення комплексу заходів щодо поліпшення умов праці	4	1
5	Оцінка категорії важкості праці	2	-
6	Розрахунок страхових виплат від нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності	2	1
7	Визначення та оцінка стресового навантаження	2	-
Всього годин		18	4

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до аудиторних занять – 18 год;
- підготовка до контрольних заходів – 18 год.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях – 18 год.

6.1 Завдання на самостійну роботу

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Мотивація роботи з охорони праці	12	17
2	Права та повноваження профспілок в управлінні охороною праці	10	16
3	Права та повноваження комісії з питань охорони праці суб'єкта господарювання	10	16
4	Охорона праці жінок, неповнолітніх та інвалідів	12	17
5	Профілактика посттравматичного стресу	10	16
Разом		54	82

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Курсова робота виконується кожним студентом за індивідуально отриманим завданням. Зміст курсової роботи передбачає застосування отриманих теоретичних знань та навичок щодо визначення системи управління охороною праці певного суб'єкта господарювання.

Ретельно відредагований оригінал курсової роботи повинен бути віддрукований на аркуші формату А4.

Пояснювальну записку умовно поділяють на:

- вступну частину;
- основну частину;
- додатки (ілюстративна частина).

Структура та зміст пояснювальної записки:

1) Вступна частина:

- титульний аркуш;
- зміст;
- умовні позначки та скорочення (за наявності).

2) Основна частина:

- вступ;
- змістову частину пояснювальної записки роботи (суть пояснювальної записки);
- висновки;
- список використаної літератури.

Суть пояснювальної записки викладають, поділяючи матеріал на розділи. Розділи можна поділяти на пункти чи на підрозділи. Пункти (за потреби) поділяють на підпункти. Кожний пункт і підпункт має містити закінчену інформацію.

3) Додатки (ілюстративна частина):

- допоміжні рисунки, креслення й таблиці;
- документи, що стосуються проведених досліджень або їх результатів, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не може бути внесено до основної частини пояснювальної записки (фотографії; проміжні розрахунки, формули, математичні доведення; перелік засобів вимірювальної техніки, які були застосовані під час виконання досліджень;

інструкції та методики, розроблені в процесі виконання робіт тощо);

- іншу інформацію.

8. Методи навчання

Навчальна дисципліна «Система управління охороною праці суб'єкта господарювання» включає такі методи навчання як словесні, наочні і практичні. Лекція передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку та об'єднані загальною темою.

Наочні методи навчання передбачають, передусім, використання демонстрації та ілюстрації у вигляді мультимедійних презентацій.

Практичні методи навчання спрямовані на розв'язання, ситуаційних задач, сприяють формуванню умінь і навичок, логічному завершенні пізнавального процесу стосовно конкретного розділу, теми.

9. Методи контролю

Методом контролю є цілеспрямоване, систематичне спостереження викладача за діяльністю студентів.

Контроль знань студентів проводиться в усній та письмовій формах. Усне опитування здійснюється в індивідуальних (відповідь на запитання, яке в подальшому розбивається на ряд конкретних уточнюючих) та фронтальних (серія логічно пов'язаних між собою питань за невеликим обсягом матеріалів) формах. Підсумкове тестування є письмовою формою контролю знань студентів.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T-7		
10	10	5	10	10	10	5		

T 1 ... T7 – теми змістових модулів

Оцінювання курсової роботи

Пояснююча записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 50	до 10	40	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену
90 – 100	відмінно
82-89	добре
74-81	
64-73	задовільно
60-63	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни “Система управління охороною праці суб’єкта господарювання” студентами спеціальності 263 «Цивільна безпека» денної та заочної форм навчання / Довбенко Т. О. - Рівне: НУВГП, 2017. – 16 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/7439>.

2. Методичні рекомендації щодо порядку розробки та введення документації з охорони праці на суб’єкті господарювання з дисципліни “Система управління охороною

праці суб'єкта господарювання” для студентів спеціальності 263 «Цивільна безпека» денної та заочної форм навчання / Довбенко Т. О. - Рівне: НУВГП, 2017. – 63 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/7445>.

3. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни “Система управління охороною праці суб'єкта господарювання” студентами спеціальності 263 «Цивільна безпека» денної та заочної форм навчання / Довбенко Т. О. - Рівне: НУВГП, 2017. – 33 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/7446>.

12. Рекомендована література

Базова

1. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.

2. Методика з формування документації системи управління охороною праці та її заповнення//Назаренко М.В., Прохоров В.В. [та ін.]//Охорона праці. На допомогу спеціалісту з охорони праці. -2015. – №12. С. 21-41.

3. Трофімчук В. Сучасний менеджмент – уміння зрозуміти причину / В. Трофімчук // Охорона праці: науково-виробничий журнал. – 2015. – № 1. – С. 20-24.

4. Трофімчук В. Наш вибір – інтеграція / В. Трофімчук // Охорона праці: науково-виробничий журнал. – 2015. –№ 5. – С. 13-17.

5. Федоренко М. Контроль за станом охорони праці на підприємстві у зразках документів // Довідник спеціаліста з охорони праці. – 2010. – №4. С. 17-23.

6. Дроздук М. Аутсорсинг – орієнтація на результат. / М. Дроздук // Охорона праці: науково-виробничий журнал. – 2015. – № 3. – С. 34-35.

7. Цопа В. Новий стандарт ISO 45001 з управління охороною праці / В. Цопа // Охорона праці: науково-виробничий журнал. – 2015. – № 2. – С. 22-26.
8. Чумакова Н. Ризик-орієнтований підхід в Україні. / Н. Чумакова, О. Цибульська // Охорона праці: науково-виробничий журнал. – 2016. – № 1. – С. 8-11.
9. Місяць О. Оцінка ризиків по-англійськи / О. Місяць // Охорона праці: науково-виробничий журнал. – 2016. – № 5. – С. 14-15.
10. Організація адміністративно-громадського контролю за станом охорони праці // Охорона праці. – 2015. -№1. С. 25-27.
11. Закон України «Про охорону праці».
12. Кодекс законів про працю України.
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р.№ 1112 «Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві».
14. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008 р.
15. ДСТУ-П ОHSAS 18001:2006. «Системи управління безпекою та гігієною праці. Вимоги» [Електронний ресурс].
Режим доступу:<http://metrology.com.ua/download/%20iso-iec-ohsas-i-dr/61-iso/519-dstu-p-ohsas-18001-2006/>.
16. ДСТУ ОHSAS 18001:2010 «Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dnaop.com/html/34112/doc>.
17. ДСТУ ISO 9001:2009. Системи управління якістю: ВИМОГИ (ISO 9001:2008, IDT). – Київ: Держспоживстандарт України. – 2009. – 26 с.
18. ДСТУ ISO/TR 10013:2003 Настанови з розроблення документації системи управління якістю (ISO/TR 10013:2001, IDT).
19. ДСТУ ISO 10014:2008 Управління якістю. Настанови щодо отримання фінансових та економічних вигод (ISO

Допоміжна

20. Дементій Л. В. Охорона праці в механічних та складальних цехах / Л. В. Дементій, С. А. Гончарова. – Краматорськ: ДДМА, 2005. – 312 с.

21. Керб Л. П. Основи охорони праці / Л. П. Керб: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 215 с.

22. Чабан В.Й. Соціально-економічні основи охорони праці: навчальний посібник/ В.Й. Чабан, С.В. Засанська. – Рівне: НУВГП, 2012. -224 с.

23. Охорона праці в галузі: навчальний посібник / П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, Р.М. Білий – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 322с.

24. Ізгородін В. А. Охорона праці на підприємстві. Практичний посібник з розробки та ведення документації/ В. А. Ізгородін, В.В. Лаврова. – Харків: видавництво «Форт». – 2011. – 472 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Про охорону праці: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №49. поточна редакція від 20.01.2018, документ 2694-ХІІ / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.

2. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №27. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>